

Höi f

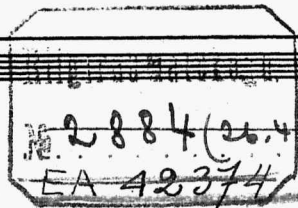
J
Ö
U
A
L
B
U
M
U
1
9
3
7

HÕIK

V.Ü.G., V.K.K. ja V.E.Kb.K. JÕULU-ALBUM

Väljaandja Õppurring. Vastutav toimetaja J. Palvadre. Peatoimetaja G. Grigorjev.
Toimetus: Kuperjanovi 10. Valga.

Toimetuselt.

„Hõigu“ jõulualbumi väljaandmisega oleme astunud jällegi sammu edasi isetegevuse teel. Iga üritus nõuab palju vaeva ja pingutusi, eriti aga niisugune kus tekivad majanduslikud raskused.

Tänu õpetajate ja õpilaste kaastööle oleme jõudnud siiski need raskused omal jõul ületada ja esmakordselt välja anda jõulualbumi.

Toimetus tänab kõiki kaastöölisi ja neid ärisid, kes andsid kuulutusi käesolevasse albumisse ja loodab, et lugejad jõulualbumi sisu ja välimusega rahule jäävad.

Valga Gümnaasiumi, Kesk- ja Kaubanduskooli

JÕULUPUU

21. detsembril 1937. a. kell 18.

KAVA:

1. Vaimulik kõne. Peab õp. A. Tammik.
Koraal: Üks roosike on tõusnud... orkestri saatel.
2. Deklamatsioone.
3. Orkestri ettekandeid hr. J. Madissoni juhatusel.
4. Viieli soolo — õpil. A. Orav.
5. Klaveri soolo — õpil. K. Meri.
6. Koori laule:

a) lastekoor.	}	Juh. õp.
b) Kaubanduskooli segakoor.		H. Valdmaa.
a) Gümnaasiumi segakoor.		Juh. insp. F. Klement.
7. Ühislaul: Oh sa rõõmustav...
8. Jõuluvana.

Rohkem rõõmu!

Nägu öeldakse olevat „hinge peegel.“ Kui sesse peeglist vaadata kas koolis või kodus, või seltskonnas, siis leiame ja loeme sääl hämmastudes paraku liig palju: pettumus, toorus, tigidus, kadedus, mure jne. Tuleb ette ka halvasti teeseldud rõõmu, variseerlikkust, rahuldust, muu seas vast ka kahjurõõmu, — päris tõeline rõõm ja rahuldus on „nii harv siin ilma pääl.“

Ometi on tõeline rõõm suurimaks bioloogiliseks teguriks inimestele. Kõikidel aegadel on just noorusele omistatud õigust rõõmule. Rõõm arenevale lapsele on sama hädavajalik, nagu seda on igapäevane leib, samuti, nagu on tarvilik lillekesele päikesepaiste.

Kust võtta seda nii tarvilikku rõõmu?

Mure kui rõõmu vastand on nobedam ja okupeerib meie hinge ning ei lase rõõmu sisse. Ei aita siin kino, tants, peod ega muud kunstlikud (rsp. väga petlikud) vahendid peletada püsivalt murepilvi, esile manada ühtlasi rõõmu ja lahkust. (Ei räägi ma siin põhimõtteliselt kino, tantsu jne. vastu.)

Mis teha?

Palju on sellel teemal kirjutatud, palju retsepte antud. Ühte tahaksin siin õppivale noorsoole meelde tuletada: rõõm sõltub tähtsal määral meist enestest — meie vaadetest, aadetest, meie aktiivsusest. Õnn ei seisa mitte maailma vallutamises vaid enese vallutamises. „Õnnelik on see, kes ennast ise rahuldab,“ loeme Aristoteles kirjadest.

Kool on tõelise rahulduse ja rõõmu allikaks, nagu seda tunnistavad vilistlased. Ainult õpilased ise ei taha või ei suuda seda küllaldaselt omal ajal tunnustada. Tõepoolest, koolis on sobivaim ja kauneim seltskond — noorus. Siin oled sa tähelepanu keskpunktiks. Siin tegeldakse sinuga. Terve hulk haritud inimesi on õpilase teenistuses, arutab tema hüvesid ja pahesid, õpetab teda ja juhatab. Koolis harrastatakse elu, tõde, vourusi.

Vaevalt kusagil ja kunagi on enamikul võimalik leida elus sarnast eesõigustatud, õilsat ümbrust ja seisukohta. Kas pole sellepärast õpilaskonnal põhjust rahuldust, rõõmu tunda, vaatamata pingutustele nii vaimlistele kui tihti ka majanduslikele? Kus neid raskusi pole? Mõeldagu sellele!

Koolitöö, mis on ülesehitav, rõõmu- ja rahuldust tagav positiivne nähtus, pakub neile, kes suudavad seda taibata ja hinnata, isiklikult suurimat rõõmu maailmas — töö rõõmu. Kes

tõsiselt töötab, leiab kindlasti oma töös palju puhast, üllast rõõmu, nii et ülearuseks muutub tarvidus rõõmude ja lõbude jahti pidada väljaspool. Peale selle aktiivne töö rõõm, loomingu rõõm ehitab meid ja ehib meid, kunstlik ebalõbu aga lammutab meid ja raiskab juba enne veel kui oleme iseloomult välja kujunenud.

Inimene on ühiskondlik olevus „zoon politikon,“ nagu tähendab Aristoteles. Õieti elame meie kõik teistest. Ja ümberpöörduvalt: teised meist. Isoleeritud egoistlik rõõm ei ole õilis ega rahulda lõppude-lõpuks. Peame seda kellegagi jagama. Ja suureneb meiegi rõõm. Valmistades kaasinimestele rõõmu, maitseme ise sääljuures ka juba väga puhast õilsat rõõmu. Kui juba näljasele koerale andes tükike leiba, tunned sääl juures ise rahuldust — kaastunnet, miks siis mitte samuti inimestega talitades? On loomulik sellepärast ja päris kategooriline, et me rõõmu püüame valmistada ka teistele. Olles rõõmustanud teisi, kajastub see vastu ja teeb meidki rõõmsaks, õnnelikuks. Nii muutub sarnane tähelepanek teistele, altruism meile enestele ammutamatuks rõõmuallikaks, ühtlasi ka energiaallikaks. On väärt sellele, et igaüks meist oma töökavva üles võtaks igapäev teistele mingit rõõmu valmistada, olgu see „teine“ siis ema, isa, vend, õde, kaasõpilane või õpetaja jne. Ka pisem teene, tähelepanu, lahke sõna jne. võib teises esile kutsuda suure rõõmutunde; ka on säärane rõõmu aktsioon jõukohane igaühele.

Teiste treeningute kõrval on tarvilik ka aktiivse rõõmu treening. Rõõmu teistele! Sarnane kava, mitte ainult puhanguiline väljendus pühadel ja tähtpäevadel, vaid tegelikkuses alati, tooks meile enestele kahtlemata palju tõsist rõõmu, õilistaks ja õnnestaks ühtlasi meid ja teisi.

Kui me niiviisi tähendatud rõõmuallikaid plaanikindlalt elureeglina ära kasutada püüaks, uskuge: kurb pilt alul mainitud peeglist kaoks, meie ilme muutuks lahkemaks, sümpaatsemaks, olles tunnistuseks elu julgusest, optimismist, terve „mina“ ja ühtlasi terve maailm meiega muutuks talutavamaks, vähem süngeks — paremaks.

Ja see kõik on väga suurel määral meie eneste teha — rõõmu levitamise teel.

Sellepärast: Rohkem rõõmu!

12. XII. 1937.

A. R.

Kaasõpilasile.

Teid tervitan ma kõiki, noored võimsad väed! Ja olgu kõigil meil üksainus hele soov:
Te hingetuld ma tunnen: ise olen noor. Me eluvalgustajaiks olla ihkame,
Oo, tõuske kõrgemale! Katku võimuloor Me ilma mustust, kuzjust ikka vihkame,
Te kõrgusannet igatsevat pääd. Me kevad noor on vaimupäikest loov.

Marie Nopasoon.

MAUD

Kord elas üks tüdruk. Ta oli ilus kui Sixtini madonna ja rikkus ümbritses teda kui varakat vürsti. Ta nimi oli Maud. Kõik, mida Maud nägi, kuulus talle — kõike, mida ta tahtis, sai. Isegi ilu võis ta muuta omal tahtel — võis nõiduda musti silmi ja blonde lokke. — Kuid tal polnud tahtmist ennast muuta, sest oli loomulikult ilusam. Inimesed, kes Maudi nägid, armusid temasse. Nad käisid sellel tüdrukul järel, ihkasid kuulda tüdruku häält ja näha tüdruku silmi.

Kuid tüdruk ei armastanud neid, ei põlanud ka — tal polnud üldse tundeid ega südant. Tüdrukule aitas ilusast ilmast, hääst toidust. Talle ei tehtud ülekohut, talle ei valetatud — kõik suhtusid temasse hästi.

Maud tundis, et tal midagi puudus, sest ta ei tunnud rõõmu ega õnne.

Ja siis, ühel päeval hakkas Maud otsima südant ja tahtis ellu äratada oma surnud hinge... Ta ei saanud seda... esmakordselt hakkas tal halb. Tookord oli Maud kolmeteistkümne aastane.

Nüüd ilmus ta silmapiirile tumeblond nooruk — ja ta sai südame...

See juhtus nii, et nooruki silmad heitsid sademeid, süttisid leegiks ja sulatasid Maudi kivist südame. Ja kiviga ühes sulatasid nad ka Maudi ilu, Maudi kivise varanduse...

Maud oli nüüd inetu, vaene tüdruk, kellel oli süda. Ta sai aru, mis on õnn, sest ta süda oli sama suur ja ilus kui ta ilu oli olnud ja sama vägev ja võimas ta isiku suhtes kui seda oli olnud ta raha.

Maud armastas nüüd — tal oli ju süda. Ta armastas nii, et unustas kõik, isegi oma inetuse. Ta tahtis olla õnnelik — kuid ei saanud, tal polnud ju vastuarmastust.

Maud nuttis, Maud tahtis alati näha oma südameandjat. Maud ei leidnud enam rahu. Tal oli muret rohkem kui õnne — liiga palju oli kurbust, et seda rahulikult taluda.

Maud võrdles endist ja nüüdset olukorda ja leidis endise olevat tuhatkord parema — oli parem mittemidagi tunda kui kannatada alati valu.

Ja see tüdruk tahtis heita endast tundeid, tahtis heita õnne, tahtis heita rõõme, naudinguid ja valu ning kurbuse — mida oli nii väga palju.

Kuid süda oli verest, hing elas ja tunded leegitsesid — nad ei kustunud. Tüdruk ahasas, tahtis olla nõid, võlur — aga ei saanud.

Ta tahtis surra... Võttis noa, lõi rindu, kiskus välja oma valutava südame — tampis jalgadega puruks ja ütles: inimesele ühest südamest on vähe — kaks, või ei ühtegi! — ja ta leidis rahu...

L. Järlik.

Rõõmsaid jõulupühi ja õnnerikast uut aastat

soovib

Kinoteater „Ilmarine“.

Kaasõpilased, olgem kõlblad ja arendagem tehnikat!

*Ainult tehnika ja kõlbluse arengu
kaudu muutub inimkond õnnelikuks!*

Kas on võimalik tehnika ja kõlbluse arenguga tagada inimesile õnne ja lõpuks luua maakerale paradiisi? Kas pole need tühjad sõnad? Kas pole see utopia?

Ei, see pole utopia, sest juba praegu lähenev nime soovitud sihile tehnika ja kultuuri arengumise. Koolis õpime umbes samasuguseid teooriaid, mille sihiks on parandada inimkonna elu, kuid kahjuks näeme, et need teooriad kutsusid välja veriseid revolutsioone ja suuri sõdu — just vastupidi soovele ja unistusele.

Viimasel ajal on jõutud veendumusele, et ainult tehnika ja kõlblus on võimelised õitsema panna tervet inimkonda — luua maakerale paradiisi. Tänu „hääle“ raamatuile ja „kunstivääratlikele“ filmele on sõnale „paradiis“ antud labane mõiste; meie aga mõtleme selle all õilsat ja aatelist elu, kus kõlblus on kõrgel tasemel ja inimesed ei tunne puudusi ega muresid.

Vaatleme lühidalt tehnika tähtsust maailma ajaloos. Nagu teame, rahvaarv kasvab vahetpidamatult; maakerale aga mitte. Loodusest saadakse rahvale elatistarbaid, kuid piiratud arvul. Kui rahvaarv kasvab nii suureks, et loodus ei suuda tema vajadusi täita, siis tekib „plahvatus“ — sõda. Sest inimesed ei süüdistata kunagi ennast viletsa elu pärast, alati on teised selles süüdi; samuti ka riigid. Kui riigi valitsus näeb, et ta rahvas tunneb puudust, siis hakatakse süüdistama teiste riikide valitsusi, millest johtub konflikt ning sõda.

Et vastu tulla looduse soovile rahuldada inimkonda, selleks peame tehnikaga saavutama seda, mida loodus üksi ei suuda. Ja me märkamegi järgmisest näitest, et tehniliste vahenditega saavutatakse üha suuremaid tagajärgi. Enne igat sõda on rahvaarv suurem kui pärast seda.

Järgmise sõja eel on aga rahvaarv suurem kui enne esimest sõda. See on seletatav sellega, et tehnika on vahepeal arenenud ja suudab juurdekasvanud rahvastikku varustada tarbeainetega.

Kõlblus on võibolla veel tähtsam kui tehnika. Kuid üksi kõlbluse ega üksi tehnika abil ei ole võimalik jõuda eesmärgile. Võib ütelda, et kõlblusest sõltub, kas tehnika viib meid paradiisi — või põrgu.

Tänapäeval on tehnika teinud suuremaid edusamme kui kõlblus, sellepärast kasutataksegi tehnika saavutusi ebakõlbalt, näiteks sõdades.

„Kõlblus tahab kaotada inimesis omandamis- iha — inimesed ei tunne millestki puudust, nad ei tunne end vaeseina; tehnika — häda, et inimesed ei oleks enam vaesed.“ Nii ütleb kuu- lus prantsuse õpetlane dr. Coudenhove-Kalergi.

Mida peame siis meie tegema kõlbluse ja tehnika arendamiseks? Kõigepealt, nagu ikka, hoolitsema oma tervise eest, siis õppima looduse ees, et osata juhtida loodust. Looduse ees õpime loodusteadusest, füüsikast ja kosmograafiast. Neile lisaks peame õppima mate- maatikast, kuna sellela on täiesti võimatu uurida eelmisi teadusi.

Kõlbluse arendamiseks peame kõigepealt muutuma kõlblaiks inimesiks. Peame õppima hää olema, või kui see on võimatu, siis vähe- malt hoiduma kurja tegemast. Täiesti kõlblaks muutuda on raske, kuid kindla tahtega võidame ka selle raskuse. Et ühiskonda kasvatada täiesti kõlblaks rahvaks, selleks on tarvis mitu sada aastat. Koolis peaksime tõsisemalt suhtuma usuõpetusse, sest Jumala käsud on kõlbluse aluseks.

Selleks soovin kõigile palju tervist, tarmu ja vaimlist ning hingelist jõudu!

Jüri Nopa —.

Kodule.

Mu kodu, juust madal maja
Hall päikesest ja aaväärt east.
Leal kätkis mind kiigutas ema
Film säramas unelmast hääst.

Kui hellalt mind lapsena hoiti
Nõu anti, mis hää ja aus.
Mu rõõmudest rõõmu seal tunti
Kõik elus veel roosana näis.

Kodule pühendan kiitust
Lest jäänud on mälestus hell.
Tas palju küll pesitsend hallust
Heaks koduks oli siiski ta mul.

Enrik Ilmre.

Sügis.

Juba langeb koltund lehti
tuule tiivul murule.
Pilve varjus kurgi nähti
virgalt lendvat lõunasse.

Aasal ammu hallakirves
raiub maha lillepäid.
Hommikuti hallis kirmes,
leiad üha soid ja maid.

Lillekeste ilu hävib
Aed on nukker nendeta.
Pilve sülest vargsi rühib
sügis, et kõik hävita...

Enrik Jlmre.

KADUV KUULSUS

Kuidas ka ei murraks poisid päid, kuidagi ei saanud nad jälile Miku ja Märdi kavatsustele. Näod mõlemail tõsised, aga milles asi, pole kellelgi teada.

„Mis te sagite“, küsis Miku kurjalt, „midagi pole juhtunud. Mis te tahate meist?..“

Aga saladus neil ikka oli, millega võiksid üllatada kogu küla; oli ju üldtuntud Miku salapärasus oma uute vigurite ja naljadega.

Kord õhtul silmitses Miku raamatut ja nägi pilte eskimode sõiduretkeist koerasaanidel ääretuil põhja lumelagendikel. Ta otsustas üllatada küla.

Ent juba esimeste ettevalmistuskatsetega tekisid raskused; kust saada nii palju koeri!

Temal on ainult Polla. Võiks ju paluda ka naabreilt Krantsi, aga... kas antakse, ja siis pole see enam üllatus...

Rõõmu ja hirmuvärinad läbisid teda mõttel sõita tuhatnelja läbi küla — koertesaanil!

Märt soovitas võtta vana oinast, sest oinaga pole veel keegi sõitnud ja see võiks veel suuremaks üllatuseks kujuneda. Mikulegi meeldis see, aga kuidas saab oinast talurahva nägemata välja. Otsustati kasutada siiski eskimode eeskujul koeri oinaste asemel. Kohe hakati valmistama nõõrist rakendusriistu. Isalt näpata kõik rihmajupid oli minuti töö ja varsti algas esimene õppetund Pollaga.

Varsti taipaski Polla mida temalt nõuti ja siis... hoi a ainult alt.

See salakaval ja tõsine olek hakkas juba väljakannatamatult poisse tüütama. Mõõdus nädal, teine ja kord pühapäeval, külma, selge ilmaga päälõunal — mis see on?! Kelguta-

jad poisid ja plikad jäid imestusest seisma, jättes isegi nina varukaga pühkimata, pärani silmil vahtisid naised ja lapsed, ja isegi mehed — mis ime see on?!

Küla teel kihutas Pollaga Miku!

Poisid, jättes kelgud, järgnesid jookstes Mikule, aga kuhu sa jõuad nii... Polla lendab kui nool! Nüüd teeb ta ringi ja sõidab tagasi veel kiiremini, saadetud kogu külarahva üllatusest.

Miku võidutses. Ta tahtis küll olla tagasihoidlik, mitte uhkustada, aga ei võinud — ta nägu hiilgas võidurõõmust. „Juurde Polla!..“

Äkki elamute poolt, kus vististi pidades jahti hiirtele, just Polla nina alla, ilmus paks sõega määrdund kass — „Paks Liisi“.

Juba selletagi ärritunud Polla kiunatas ja tormas kassile järele.

„Pea... seisa... trrr!“, kisendas Miku. Aga ei olnud see nii kerge, ehmunud Liisi hüppas nurga taha — Polla järele, Liisi jooksis üle lumehange — Polla järele!

Miku — nii ebakindel on inimese kuulsus — hõbedases lumepilves, lendas kelgult ja jäi päädpidi lumme.

Külas puhkes lahti kisa ja naer... Poisid ümbritsesid Miku. Miku äpardus ei heidutanud poisse. Märt oli ka kohal ja kiitles, et ikka temal on olnud õigus.

— „Mina ütlesin ju et oinas oleks parem... ega see juba kassi järele jookseks!“

— „Ise oled sa oinas!..“ — kargatas nutuselt Miku.

Geo Grigor.

ABITURIENDID — HUMANISTID.

Abituriendid — see kõlab ju üsna tähtsalt. Ollakse juba peaaegu täiskasvanud, pühendatakse vaimutööle unustades võimalikud ja võimatud möödunud aegade vigurid. See on abiturienti ideaalkuju — vähemalt kasvatajate arvates. Kuid ideaal on ja jääbki ideaaliks, kättesaamatuks vähemalt meile, humanistidele. Tuneme end vägagi lastena, unustame vaimutöö ja pühendume võimalikkudele ja võimatutele viguritele. Lugu on kurb, peab ütleva, kuid ärgu nüüd arvatagu, et oleme need kõige hullumad. Meis on ka positiivsust — oleme vaid „elava loomuga“ ning kokkusurutud energia vajab avaldamist. Ei tahaks nagu olla juba täiskasvanud, saame seda küllalt olla tulevikus.

Ei tea, millest see tingitud on, kas nüüd sellest, et Cicerot õpitakse, et vaidlus- ning kõnekunst klassis suurt pooldamist on leidnud. Õpetajad ei tohi oma kõnes mingit aktuaalset teemat või õpilaselu puutuvat küsimust puudutada, kohe tõuseb tagumistes pinkides terve kätemets, et vastu vaielda. Ja kui sõna ei anta, kasutatakse kodanikuõpetuse tunnis õpitud kodanikuvabadusi ja kõneldakse ikkagi.

Klassivanem Õie, kes sel aastal kuuldavasti oma 5-ndat ametijuubelit pühitseb, tunneb ka oma väärikust, sest klassile midagi teatades ei karju ta mitte üle valitseva kära, vaid ütleb „möödukal“ häälel: „Tähelepanu! Kes mu häält ei kuule, sel pole vajagi teada!“ Ja otsekohe vaibub kära. Õie pinginaabriks on Leili, kes harrastab saabastega kooliskäimist, kino ning sööb meeleldi kompvekke. Klassi keskpaigas istub Maia, kel oli hiljuti suursündmus — esimesed lokid. Fiametal tarkuses viimasel ajal „ei vedavat.“ Ei tea, millest see tingitud on. Kuid tal on üks suur defekt — tal pole pliiaitsit! See on lihtsalt õudne — mõtelge, ta tahab V-nda klassi lõpetada pliiaitsita! Kas ta saab — mitte ei tea. Aga noh — siiani oleme saanud, eks saa tulevikuski. Kuku on juba kord niisugune, et peab tunnis keerlema ja pöörlema. Ning naeru ja juttu on alati laialt. Kuid üks suur mure on tal — nimelt kaob ta kamm Konstantin ülepäeviti jäljetult „nigu maa alla.“ Kuid järgmisel päeval on rõõm seda suurem, kui Konstantin leitakse pingi alt lebamast. Esimeses pingis istub ideaalne sõpradepaar: kogumõiste — Sohvid, üksikmõisted — Ina ja Elvi. Alati viibivad nad koos, ei saa kujutella üht teiseta. Mari on küll vaikne, kuid vaikumises peitub tarkus. Erika harrastab klaverimängu ja pidusid. Maadleb matemaatikaga ja murrab südameid. Ei tea, mis tast lõpuks nii saab! Linda ja Lindi naudivad elu ning harrastavad pallimängu. Lindal on miskipärast pää pööramine

paremale kergem kui vasakule ja ta kuulub romantilisse voolu. Ida ja Mary tegevus ja huvid on suunatud rohkem väljapoole. Elli, Heini ja Irina hoiavad kõrgel tarkuse lippu ja Hildale maitseb väga mesileib. Teistest tütarlastest oleks mõndagi öelda, sest „särtsu“ on neil palju, kuid kõik see ei mahu vähestele veergudele.

Poisid — need on ikka üks lühem kui teine ja teine pikem kui üks. See kõlab absurdimina, kuid nii see ongi mõeldud.

Kooli pikim poiss — meie Robi, tunneb oma väärtust, sest surus ta ju meie klassi võistlustel esimeseks. Vastama minnes mõjub juba oma korpulentsusega. Robi sõber Arno, kaassportlane, on tunni ajal hiir-vait ning lahkub pingi „küljest“ vaid õpetaja tungival palvel. Raimund — kes ei tunneks teda! Tal on omadus sattuda kiiresti hasarti ja lõbustada teisi. Kannab „eraelus“ kaabut. Vall hõljub kõrgemates sfäärides. Naudib elu roosilisemast küljest ning tunneb piinavat kahetsust, et tegi kunagi saatusliku vea, valides humanisti nime. Ollu on vaba ellusuhtumisega. Tema päharrastuseks sel aastal on kindla iseloomu kasvatamine. See on vägagi kiiduväärt eesmärk, palju õnne ja edu! Harrastab tantsu ning talisporti ning loodab jõulukingiks „pansse,“ muidugi ainult siis, kui ta on hää laps. Lühem Robi harrastab agaralt õppimist. Väga tuntud tegelased on Ott ja Erik. Nad võitlevad ja on vist võidelnud kogu oma kooliaja ideaalse koolitüübi saavutamiseks, kus õpilased oleksid üheõiguslikud õpetajatega. „Vanahärra“ Alfa ei olegi vanahärra. Võtab elavalt osa klassi harrastustest ja räägib ainult asjakohaseid sõnu. Vambola on õnnelaps — tal lihtsalt „veab“ igal ajal. Veedab enamjao oma ajast rongil Valga-Tartu vahel. Üks huvitava- maid tüüpe on Kalju, kes näib viibivat väljaspool klassi. Kui Kaljut küsitakse, kulub enne 10 minutit, kuni Kalju aru saab, et ikka tõesti teda on nimetatud. Siis naeratab ta, teeb kahtleva liigutuse, ja — jääb istuma. Kui siis juba terve klass karjub, et vastama tuleb minna, kerkib Kalju õige aeglaselt. Kerkimine võtab palju aega, tundub kui kerkiks torn maa alt välja. Olles saavutanud maksimaalse pikkuse, teeb Kalju paar arglikku saamu ja vaatab kahtlevalt tagasi. Tas tekib motiivide konflikt, ta tundub Hamletina, kes küsib eneselt „kas olla või mitte-olla.“ Ning kui ta siis leiab, et tuleb ikkagi olla, teeb ta äärmiselt õnnetu näo ja leiab end paari minuti pärast tahvli juurest. Nii aeglane on me Kalju. Muidu harrastab muusikat ja füüsilikat.

See on kiiretempoline ülevaade me klassist. Kõigi õpilaste iseloomustamiseks puudub aeg ja ruum. Nendest teinekord! M.

E. Taul, II reaalk.

Linoolõige.

Lumehelbed.

Läikivad lumehelbed õhus keerlevad,
Tasa ja õrnalt, pehmelt maale langevad.

Ääretus selges sinas nemad suplevad.
Lõbusas tuulte tantsus mängides hüplevad.

Loovad nad kõbevaiba, ilma uhkuse.
Vilets, väsinud loodus saavutab puhkuse.

Muutub nii valgeks ümbrus, heledaks meie meel.
Selges lootuseleegis sammume eluteel!

Marie Nopasoon.

KUIDAS SÜNDIS JÕULUVORST.

See oli ütlemata keeruline teekond, mille kaudu soolikas oli sattunud kööki. Siin ei lastud tal enam rahulikult lebada, vaid kohe hakati teda kimbutama. Esiteks lõikas köögitudruk ta tükkideks. Õnneks jäid ta meeleriistad ühtekokku, nii et ta võis vabalt kaasa elada sündmustele. Nad pandi nüüd pisikesse potti ja kalalati sooja veega üle. „Noh see on juba sigadus,“ mõnitas ta „ei tea mida veel ette ei võeta.“

Tal hakkas nälga ning ta tahtis ennast vana usu järele liigutada, kuid asjata. Liikmed olid kangestunud ja abitud jäi ta lebama...

Ta ei saanud ealeski teada, mis temaga oli sündinud. Kui ta seda parajasti arutas, tõmbas köögitudruk ta lauale sirgu ning hakkas nüri noaga turjalt üleliigset maha kratsima. See oli alles tükk, mida ta ei võinud välja kannatada. Aga kes sellest küsis. Kui see ebameeldiv aktsioon oli lõppenud, toodi suur nõutäis tanguputru, mis oli segatud verega ja jälle algas uus toiming, mis oli eelmisest palju tüütavam...

Taas nabis verega määrdund käsi ta kinni. Küll püüdis ta ennast vabastada, kuid tahes või tahtmata, pidi ikkagi kõvemale alluma. Võeti jäme plekist lehter, topiti ta sinna otsa ning hakati siis suruma otse masinlikult sooja verist

putru ta tühja kõhtu. Alul paistis see kõik naljana, kuid äkki tuli ilmsiks tõde. Tuli kiirelt otsustada: kas lasta ennast täistoppida seda imarat soga, või veel viimasel minutil end kuidagi viisi sellest hädaorust päästa. Kohe kogus ta kõik endas leiduva õhunatukese kokku, et siis niiviisi veel sissetungijat tagasi tõrjuda. Tal õnnestuski vajaliku õhunatukest koguda ja nüüd seadis ta selle lahinguvalmis, et parajal ajal vaenlase kallale hüpata. Üha tugevneva rõhuga tungis puder, üha vähemaks jäi õhuruum ja kui viimane tahtis oma kavatsust teostada, oli see juba hilja. — Otsas on kõik, — õhkas kannataja ja veel enne, kui ta sai millegile mõelda, kuulis ütelust: „Näe Linda — liitsu vorstiotsa ülespoole, ta ju pooleni õhku täis.“

Siis tajus ta kuidas eemaldati õhk ja ta kest vajus loult lossi. Kohe tungis puder ka sinna, täites selle täies ulatuses. Siis võeti kindlasti mõlemaist otsist kinni ja seoti niidiga kokku, nii et tast sai isuäratav jõuluvorst.

Kaua oli ta soolikas olnud, täites kohuse-truult oma ülesanded, kuid sellega ei jäänud saatus veel rahule. Ta õlgadele oli veel teine kohustus veeretatud. Ta'st pidi ka saama maitsev suupiste jõululauale...

Enrik Ilmre.

KÄSIPALLI FINAAL.

Ühel päeval märkan, et Joga jookseb tohutu suurte plakatitega ringi ja ka spordiringi president kõnnib pika redeliga kui kuutõrvaja. Ma ka lähen uurima, et mida nad nüüd säääl jälle üles naelutavad. Murran läbi õpilaste sagara teed ja loen — „Kõik jälgima kibedaid finaalvõistlusi“ jne.

Mul valmib otsus: „Lähen ka.“

Kauaoodatud õhtu on saabunud, et kuulutusel seisab „täpsalt“ — siis olen ka kell 18.00 kohal, kuid ei näe ühtegi favoriiti, päälle paari kommertsklassi „korviküti.“ Istun ja ootan... Hakkab aegamööda ka humanitaarklassi pikki ja lühikesi võistlejaid ilmuma. Juba Roby lammutab palli — mul suur hirm: „Nüüd kisub võrgukonksud seinast välja,“ sest ta peksis rohkem võrku kui palli.

Päältvaatajaid on kaunis koguke ja kõik ootavad mil algab see „suur lahing.“ Ka kommertsklassi võistlejad ootavad mänguväljal — aga humanitaarklassi „lühem ja raskem“ mängija pole veel vaevaks võtnud ilmuda. Tema moto olla: „Kõik tähtsad isikud tulevad 3 kord akadeemiline veerand hiljem.“ Suure ootuse päle

avanes saali uks paukudes ja tüse, keskmistkasvu isik, tuli ähkides sisse — „Ometi kord,“ mõtlesin ma...

Varsti kõlas kohtuniku lõikav vile ja kauaoodatud mäng algas — võimsate aplauside saatel. Muidugi teavad kõik spordihuvilised kaanoored, et mängu võitis üle „noa-tera“ V hum. — 2:0. Vähe aja pärast jooksis maruliste aplauside ja hüüete saatel saali kaksteistkümmend tütarlast — jälle V komm. ja V hum., kes algasid „rassimist“ gümn. meistritiitli pärast. Näha oli kommertsi tütarlaste „kooskõlastatud“ mäng — ja kõikide kindel otsus oli: „Nad võidavad“ — Kuid õnn pööras pea komm. tütarlastele selja, hoolimata publiku soojast poolehoiust — nad kaotasid, kuid kaotasid kannatades. Vast tuli see komm. klassi kaotus ka sellest, et hum. klassile karjus „R“ kui konn „kevade-rõõmus.“

Noh korvpallis läks alles „mahtraks.“ Aga nagu ma nägin ei saanudki humaani poisid palli kätte; nende Robi oli kui takkus ja oli seda hirmus jubedat kukkumist, kui ta täies pikkuses maha prantsatas — sel' ajal kommertsi poisid pildusid „korve.“ Ja kommerts võitis 37:16.

Algas see n. n. jalakeerutus ja jagati lohutus- ja võiduauhindu. Lohutuseks said võistlejad kompveki kotikese ja päris hää oli keerutada valssi — ning imeda „lohutus-kompvekki“ — Kell „tormas“ ka kiiresti 22.00 ja mõnusa nae-

ratusega ilmuski me Inspektori „härä“ ja tegi lõpu sellele hääle olemisele.

Oli jälle üks mõnus ödang!

„Mitte kommertsant.“

Huumorit õpilaste elust.

E. I.

Loodusloo tunnis.

Õpetaja asjalikult: «Kas tead Ats mulle ütelda — missugused karud välja näevad?»

Ats: «Valgete pükstega ja väga laisad!»

Õpetaja karmilt: «Noh vaata kus pirukas! Kust sa seda oled kuulnud?»

Ats: «Igal hommikul kui korteriperenaine oma meest hakkab üles ajama!»

Klassitööde kätteandmisel.

Õpetaja: «Tead Juku, sinu kiritöö on isegi halvem kui su pinginaabri oma!»

Juku veenvalt: «Võimatu, sest ma kirjutasin sõna-sõnalt sealt maha!»

Kahekõne.

Härä Nupp väljub koolimajast. Kuid siis viskab keegi kolmanda korra aknast ühe paberilehekese välja, mis liugleb lennuki tasakaalukusega alla ja maandub märkamatuks selle kaabul. Linnas kohtab ta kaasvõitlejat. See kohe küsima:

«Mis ajast te omale nii torelda «diplomi» olete saanud?»

«Täna küsimast,» reageerib küsitav magusalt «eks ikka ülikooli põlves.»

Õpilasingi ja seksioonide tegevus möödunud poolaastal.

Õpilasing, õpilaste isetegevuse keskorgan tegutses möödunud poolaastal edukalt. Olles Valga Ühisgümnaasiumi, Keskkooli ja Erakaubanduskooli seksioonide keskuseks, andis toetust neile kr. 55 suuruses. Teiseks suurimaks ja kulukamaks ürituseks oli käesoleva jõulualbumi väljaandmine, mis nõudis palju jõupingutusi ja majanduslikke raskusi, millised aga ületati oma õpilaste jõul.

Liikmeteks oli 21. dets. 1937. a. 216 õpilast.

Seksioonideks käesoleval aastal on: Spordi-, Karskus-, Reaalteaduste- ja Male- ja Humanitaarseksioon. Spordiringi esimees õpilane A. Pill V komm. Ring korraldas sügisel kergejõustiku võistlused ja diplomite väljajagamise õhtu koosviibinguga. Korraldas käsipalli esivõistlused ja finaalohtu. Meistrid, kelleks said meeste võrkpallis V hum., naiste võrkpallis V hum. ja meeste korvpallis V komm., said auhindu. Ringi hooleks jäi ka korraldada võimlas treeningtunnid, milliseid anti 14 grupile à 1 tund nädalas. Ringi eelarve tasakaalus 65,50 krooniga.

Reaalteaduste ja Malering, esimees õpilane A. Susi V komm., korraldas 3 referaati teemadele: „Kuidas tekib siidkude,“ „Kuidas avastati aurumasin,“ „Purilend.“ Kõikidest referaatkoosolekutest võtsid õpilased elavalt osa, eriti

aga Ed. Kivi referaadist „Purilend.“ Korraldas malevõistluse ÜENÜ-ga, mille viimane kaotas napilt 5¹/₂:4¹/₂. Praegu kestab turniir kooli meistri nimele. Eelarve tasakaalus 12 krooniga.

Karskuring, mille tegevus võrreldes möödunud aastaga on tunduvalt tõusnud, korraldas karskuskursuse loengutega. Karskusajakirja „Kevadiku“ levitamiseks korraldati „Kevadikuõhtu,“ kus pääsmeteks olid ajakirja aastatellimised. Esimees ksn. J. Leetus III reaalk. Eelarve tasakaalus 26 krooniga.

Humanitaarteadustering pidas referaatkoosoleku, kus refereeriti teemal „Positivismist ja negativismist kirjanduses.“ Seksiooni esinaiseks O. Jaakson V hum.

Õpilasing iseseisvalt referaate, pidusid j. t. ei korraldanud, jättes nende korraldamise seksioonide hooleks. Tema valdkonda jäi, nagu juba eelpool märgitud, ajakirja väljaandmine ja seksioonide juhtimine.

Käesoleva lühikese kokkuvõttega olen püüdnud luua ülevaate kooli õpilasingide tegevusest ja soovin kõigile lugejatele

rõõmsaid jõulupühi ja õnnerikast uut aastat!

G. Grigorjev.
Õpilasingi esimees.

Natukene statistikat „Valgest Majast“.

Vististi tunnevad kõik valgalased valget maja, mis hakkab paistma igale linnatulejale juba enam kui 5 km kauguselt, asudes kõrgel künkal ja oma majesteetliku koguga valitsedes enam kui poolt linnaosa.

Et selles „Valges Majas“ asub praegu 6 kooli, sedä teavad küll vaid vähesed. Ja ometi on see nii. Veendugem ise:

Selle ühise katuse all asuvad: Valga Ühisgümnaasium, Realkool, Progümnaasium, Gümnaasium, Kaubanduskool, Kaubanduskeskkool. Kokku moodustavad nad 15 klassikomplekti ja mahutavad ligi 670 õpilast.

PERSONAAL. Pedagoogilist tööd teevad selles majas 29 õppejõudu. Tutvugem nendega: Esiteks kõigi nende koo-

lide direktor ja selle maja esimene kodanik — Aleksander Raudsepp, juhataja abi inspektor — Friedrich Klement, õpetajad: Theodolinde Audova, Keete Ainver, Olga Bulavkin, Johannes Hirsch, Koidu Hämelesk, Eugen Kiiman, Adele Kõiv, Hilda Maiste, Gustav Loor, Liisa Luksep, Liine Muistla, Juhan Nopasson, Nikolai Kokla, Edla Oidermaa, Juhan Palvadre, Georg Säinas, Juhan Madisson, Johannes Taal, Minna Tammarm, Arnold Tammik, Lucia Teder, Linda Umalas, Helmi Valdmaa, Elise Vesilo, Ilse Viskar, Klaudia Voitk, Emil Rosin.

Ametnikkude koosseisu moodustavad: Asjaajaja R. Aller, kooliarst dr. E. Gross ja kantsleiametnik E. Siitan.

Teenijad: J. Erk, A. Uibopuu, E. Markvart.

Nii nähtub, et kokku 35 inimest on teenistuses selles majas, võimaldades 670 õpilasele rahulikku ja viljakat tööd.

KULUD. Et rahuldada kõigi nende koolide tarbeid ja katta õpetajate, kantsleite ja teenijate tasusid jne., tuleb tarvis enam kui 6 miljonit senti aastas. Sellest 2,5 miljonit annab riik õpetajate palkade osaliseks kattteks ja 3,5 miljonit tuleb ülalnimet. koolidel enestel katta.

Kui ülalnimet. 6.000.000 senti jaotada keskmiselt 600 õpilase peale, siis saame ümmarguselt 10.000 senti. Keskmiselt 100.— kr. läheb iga õpilane maksma ühiskonnale aastas, ja ainult 50—55 kr. sellest katab iga õpilane õppemaksu näol. Kas ei pane see mõtlema igatühte neist noortest, kes taovad

siin tarkuse alasil oma eluteed tulevikku, et igaüks neist, kes oma ülesannet tõsiselt ei võtta, pillab ühiskonna ja oma vanemate raha?

NATUKENE HUUMORIT. Kui 6 miljonit senti, mis kulub ära aastas «Valge Maja» ülalpidamiseks, asetada ühensendilistes metallrahades üksteise otsa, saaksime 60 km pikkuse rahajoone, mis ulatuks umbes Valgast kuni Nõoni.

Kui seada ritta kõik õpilased ja õpetajad, kes töötavad gümnaasiumis, keskkoolis ja kaubanduskoolis, võttes distantiks isikute vahel 1 m, saaksime 700 meetri pikkuse rea.

Kui arvestada, et iga päev antakse igas klassis keskmiselt 5 tundi, siis teeks see aastas 18.750 töötundi, mis kulutatakse ära «Valges Majas» õpilaste edasiharimiseks. Kui seda aega ümber arvestada päevadeks, igas ühes 24 tundi, saaksime ligi 800 ööd-päeva aastas, mis tarvitatakse ära õppetöö huvides.

NÖRGEMAD AINED. Paljusid võib huvitada, missugused ained on koolis kõige «raskemad»? Kui pidada raskemaks seda ainet, mille kohta esineb kõige rohkem nõrku, siis tuleks «raskemaiks» pidada eesti keelt ja matemaatikat. Need nõuavad pidevat ja hoolsat tööd, ja iga eksimus või tunni vahelejätmine tasub siin end eriti kurjalt kätte. Alles kolmandal kohal on võõrkeeled — inglise ja saksa keel, edasi ajalugu, loodusteadus ja teised ained. R. A.

Murdke pääd!

Õieti lahendajate vahel loositakse 8 pääset Valga kinoteatrisse «ILMARINE» (I koht).

Lahendused saata Valga Ühiskooliõpilaste ühiskonnale Georg Griгорjev'ile. Mõistatuse lahendusele lisada ülalolev kupong.

Lahenduste saatmise viimane tähtpäev on 10. jaan. 1938. a.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
		31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41		
		42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52		
		53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65

— JOE —

I—12 Viljandi mässu käsutav draama. 13—30 O. Lutsu teos. 31—52 O. Lutsu noorsoojutt. 53—65 R. Rolland'i teos.

I 12 1 6 14 49 6 43 43 8 63 7 -- 9 33 11 48 48 37 5 2 5 41 28 65.

II 3 3 46 23 24 — 34 35 47 59 27 29 61 15 56 25 52 45 33 13 — 64 30 61 39 57.

III 53 3 5 8 13 54 58 57 10 45 — 9 31 56 21 55 28 13 — 38 1 32 4 21 54.

IV 62 49 50 51 26 40 44 44 — 58 36 33 63 16 18 — 59 20 56 40 22 60 17 1 2 42 19 33 28 17.

I Prantsuse tuntud kirjanik — Tema teos.

II Eesti kirjanik — Tema noorsoojutt — Eesti kirjanik.

III Ärkamisaja valgustav M. Metsanurga näidend — Eesti kirjanik — Eesti kirjanik.

IV Teadust populariseeriva teose autor eesti kirjanduses — Eesti kirjanik — A. Jakobsoni novellikogu.

(Kõik kirjanikkude nimed on antud koos eesnime esitähga).

Soojemaid ja vastupidavamaid jalanõusid alandatud hindadega ostate ainult Fr. Hermlini jalanõude kauplusest Valgas, Vabaduse tän. nr. 6.

Iga õpilane,

kes tahab olla jõuluvana lemmik, valib oma vanemaile, sõbrule või enesele sobiva kingituse

Fa. O. LEPIK'u juurest
Valgas, Vabaduse tän. 5.

Talve hooajaks

ostate soojemaid ja vastupidavamaid kindaid, šalle, meeste ja naiste trikoopesu ja muid uuemaid moetarbeid võistlematu hindadega

moe- ja pudaasjade kauplusest

M. PÄIV

Vabaduse tän. 6.

Üllatus kõigile! **ARE** RAADIOTEHASE

kvaliteetraadioaparaat 3 lainealaga

Esindaja **O. RITSON**
Valgas, Kesk tn. 21

TRUMP

Kr. 125.—

Esindaja **O. RITSON**
Valgas, Kesk tn. 21

PÖLLUMEESTEÜHISUS

„**KOIT**“

VALGAS, KESK TN. 24 TELEF. 54

**Kauplused: Valgas, Kesk tn. 24,
Laukülas, Telef. Lauküla 13,
Harglas, telef. Taheva 5-e ja
Laatres.**

Alati saadaval põllumajanduses ja majapidamistes tarvisminevad kaubad.

Ostame põllumeestelt kõiksugu põllumajanduse saadusi õiglaste hindadega.

Vold. Neumann'i riide- ja valmisriiete äri Valgas

Asut. 1903. a.

Sellel alal ainuke kohalik Eesti äri.

Suures ja maitserikkas valikus kõiksugused riidekaubad kui ka meeste- ja naiste üliriided.

Õpilaste vormiriie müügil vabriku hinnakirja järele!

Elegantseim king on
„FLAMINGO“

JÄLANÕUD

Valgas, Kesk tn. 23
Telefon nr. 55

J. A. RÖDER & POEG

**KESK TN. 14, TELEFON 58
ÄRI ASUTATUD 1881. A.**

Soovitame oma rikkalikust laost: maiustusi, koloniaalkaupu, napse, viine, likööre, veine, õlut ja limonaade * Tubaka-saadused * Ehitusmaterjal * Raudkaubad jne.

A. NEULAND

VALGAS, VABADUE 5 TELEF. 125

Koloniaal-, veini-, peenviina-, napsi-, õlle-, konservi-, maiustuse- ja tubakakauplus * Alati saadaval: värske põletatud oa kohvi (jahvatamine elektriga) * Majapidamise tarbed, nagu: alumiinium keedunõud, portselaan- ja klaaskaubad

KULTUUR – JOH. MEISTER

KESK T. 27 VALGAS TELEF. 129

Raamatu- ja kirjutusmaterjali kauplus

Tapeetide ladu * Laste mängu-

asjad * Nahk ilutööd

**Soome kris-
tallid**

TRÜKIKODA

UUED MOODSAD KIRJAD

KÖITEKODA

ILU- JA BROSHÜÜRKÕITED

V-d Gross, Vabaduse 28

Maiustusi Pähkleid Apelsiine

Edukat õppetööd tagavad

ETK

**koolitarbed: koolivihud, joonistusblokid,
kaustikud ja vesivärvid.**

VOLDEMAR PIHAP

JAANI T. 5/7 VALGA-EESTI TEL. 35

THE SHELL COMPANY of Estonia Ltd London Valga esitus.

PETROOLEUM BENSIN MÄARDEÕLID

Katusepapp ja katusetõrv. Värnits, maalrivärvid, liim ja kriit.

Telliskivid, šamott-kivid, silikaat-kivid ja ahju tarbed. Lubi, tsement, krohvmatid ja naelad. Vesikivide valmistamise materjal. Elektri materjal.

A. Suur'e

raamatu- ja kirjutusmaterjali kauplus

Vabaduse tn. 26.

SUUSKI

ja nende tarbeid soovitab

K.-m. TH. KAROLIN, Valgas

Vabaduse tän. 34. Telefon 175.

H. LINER

VALGAS, KESK TN. 13

Kosmeetika- ja värvikauplus

ÕPILASED!

Kõige soodsam ja odavam riide kui ka valmisriiete alal on Valgas

FIRMA RAUCHMANN

Kesk t. 10, tel. 143

Teenimine korralik, järelmaks võimalik, hinnad väljaspool võistlust.

Külastage ja teie veendute.

ÕPILASED

Soodsamaks mütside ja karusnahkade
ostukohaks on ja jääb

FIRMA L. USATENKO

VALGA, KESK TN. 19.

K.-m. J. Puhk & Pojad

Valga kontor Vabaduse 32, telef. 91

VALGA RAUDTEELASTE TÄRVIJATEÜHING

Suurem ühistegeline ettevõte Valgas.

KAUPLUSED: Valgas, Vabaduse tn. 14-b,
Vaksali puiestee, raudteemajas,
Võru tn. 42, Pikk tn. 17 ja Sangaste Tsirgulinna.

OMA LEIVATEHAS.

V. TRAUSS

KAUBANDUS-TEHNIKA KONTOR

VÄLISMAA VABRIKUTE ESINDUS
VALGAS, KESK TN. II. TELEF. 1-63

Masina-, mootori-, tsilindri- j. t. **õlid**, tavotid ning määrded ja teised naftasaadused tuntud headuses kõigile vastuvõtivate hindadega.

SKF kuul- ja rull-laagrid suures valikus vabriku hindadega.

Mootorikünlad. Elektrimootorid, armatuurid, triikraud, keedunõud ja muud elektri majapidamise tarbed.

„**Tungram**“, „**Osram**“ ja teised elektri pirnid.

Võtan vastutusega oma peale korterites ja tööstustes uute elektrivalgustuse sisseseadete kui ka vanade korrastamise ning ümberseadmise töid vastavalt tehnilise järevalve nõuetele. Ehitan ja korraldan ka piksevardaid.

Siemens-Schuckert vabriku kvaliteettoodete esindus, nagu: voolumõõtjad, installatsioonmaterjal j. n. e.

„**TELEFUNKEN**“ ja „**MENDE**“ maailmakuuls. raadioaparaadid

Jalgrattad ja nende osad. „**FORD**“ sõidu- ja veoautod ning „**FORDSON**“ traktorite esindus. Auto osad ja -tarbed. Tilsleri tarbed ja -tööriistad. Vineerid. Maalri värvid, värnits, pintsliid ja muud tarbed. Emailid, lakid ja polttuurid. Võtan oma peale igasuguseid veevarustuse, keskkütte ja kanalisatsiooni töid ning parandusi. Eelarved ja kalkulatsioonid tasuta. Laos alati kõik selle ala kaup saadaval. Balata, nahk, kaamelkarva j. t. masinarihmad. Transmissiooni teras-võll igas jämeduses. Raua- ja vase-kaubad.